

Büntetések és figyelmeztetések a GDPR szabályainak megsértése esetén

Dr. Fulajtár Pál, LL.M.
Sopow-Gammer-Nagy Ügyvédi Iroda

Figyelmeztetés vagy büntetés az Infotörvény tervezett módosításának tükrében

A sajtó nagy vehemenciával kapta fel az az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) módosításának javaslatát (elérhető a <http://www.parlament.hu/irom41/00335/00335.pdf> címen), miszerint a Hatóság első alkalommal büntetés helyett csak figyelmeztetést fog alkalmazni.

Hogyan lehet ez kérdezhetnénk, hiszen korábban pont az ellenkezőjéről az elképzelhetetlenül magas összegű bírságokról (10 és 20 millió €) hallhattunk, többnyire ugyanettől a sajtótól.

Ahhoz, hogy kérdésre választ kaphassunk részletesen meg kell vizsgálnunk a tervezett jogszabály változtatás szövegét, amely a következőképpen szól:

*„A Hatóság az általános adatvédelmi rendelet 83. cikk (2)-(6) bekezdésében foglalt hatásköreit az arányosság elvének figyelembevételével gyakorolja, különösen azzal, hogy a személyes adatok kezelésére vonatkozó – jogszabályban vagy az **Európai Unió kötelező jogi aktusában** meghatározott – előírások első alkalommal történő megsértése esetén a jogsértés orvoslása iránt – az általános adatvédelmi rendelet 58. cikkével összhangban – első sorban az adatkezelő vagy adatfeldolgozó figyelmeztetésével intézkedik.”*

Nem jogászok számára először is fontos tisztázni az Európai Unió jog és a hazai jog kapcsolatát:

Az Európai Unió joga főszabályként megelőzi a tagállami jogot. Eltérti, kiegészítést tenni csak ott lehet, ahol azt az Európai Unió joga megengedi, vagy kifejezetten előírja. Ezt az Alaptörvény E) cikk (2)-(4) bekezdése is előírja. Nem szabad azonban félreérteni a (4) bekezdés, azon szabályát, hogy „A (2) bekezdés szerinti nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerésére adott felhatalmazáshoz az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.” Az adatvédelmi rendelet önmaga ugyanis nem nemzetközi szerződés, hanem egy Európai Unió aktus, amelynek betartása annak a nemzetközi szerződésnek a következtében és arra visszavezetve kötelező, amellyel Magyarország csatlakozott az Európai Unióhoz és vállalta az Európai Unió szabályainak betartását. Ezt tényként elismerve viszont **bírságolási szempontból meglehetősen egyértelmű az adatvédelmi rendelet alkalmazandósága is, mivel a rendelet nem enged eltérést a saját szabályaitól, ezért az Infotv. sem módosíthatja/enyhítheti azt.** Ha mégis ezt tennék, annak az eredménye az Európai Unió Működéséről szóló szerződés 260. cikke szerinti kötelezettségzegési eljárás lenne.

A kis kitérő után visszatérve a cikk témájához: A félreérthető kommunikáció sokkal inkább szenzáció keresési, vagy „marketing” okokra vezethető vissza, mintsem a tényszerű tájékoztatásra. Kiemelve azt is, hogy itt egyáltalán nem egy könnyen megérthető jogi szabályozásról van szó, ennek a tisztázására próbálok most kísérletet tenni. **A rövid válasz,** hogy az adatvédelmi rendelet **soha sem írt elő minden esetre** kötelező közigazgatási bírságolást, hanem figyelmeztetés és egyéb intézkedések alkalmazását is megengedte.

A rendeletnek csak a 83. cikke szól a bírságolásról, az 58. cikkben belül pedig csak a (2) bekezdés szól a Hatóság intézkedéseiről, a cikk további bekezdései többi a Hatóság egyéb hatásköreit részletezik.

Az 58. cikk (2) bekezdés i) pontja maga is említést tesz a 83. cikkben meghatározott bírságolásról, kihangsúlyozva azt, hogy a bírságok alkalmazására sor kerülhet az 58. cikk (2) bekezdésében meghatározott esetek **mellett vagy helyett is**.

A fent idézett törvénymódosítás javaslati szöveg ehhez képest semmiféle eltérést nem tartalmaz, ugyanis a 83. cikk (2) bekezdése is úgy szól, hogy:

*„A közigazgatási bírságokat az adott eset körülményeitől függően az 58. cikk (2) bekezdésének a)–h) és j) pontjában említett intézkedések **mellett vagy helyett kell** kiszabni....”*

Már pedig itt maga az adatvédelmi rendelet is olyan fogalmakat használ, hogy **meghatározott esetekben**:

- figyelmezteti az adatkezelőt
- elmarasztalja az adatkezelőt
- utasítja az adatkezelőt
- elrendeli a személyes adatok helyesbítését
- vagy törlését
- illetve az adatkezelés korlátozását, stb.

Ezen esetek köre megtalálható a rendelet 58. cikk (2) bekezdésében. Ezek a hatósági intézkedések köznyelvi megítélés szerint felfoghatók egyfajta figyelmeztetesként.

A valóságos esetkör azonban ennél szűkebb, ugyanis az adatvédelmi rendelet 58. cikk (2) bekezdés i) pontja előírja, hogy

*„a 83. cikknek megfelelően közigazgatási bírságot szab ki, az adott eset körülményeitől függően az e bekezdésben említett **intézkedéseken túlmenően vagy azok helyett....”***

Az adatvédelmi rendelet 58. cikk (2) bekezdés:

- a) *figyelmezteti az adatkezelőt vagy az adatfeldolgozót, hogy egyes tervezett adatkezelési tevékenységei valószínűsíthetően sértik e rendelet rendelkezéseit;*
- b) *elmarasztalja az adatkezelőt vagy az adatfeldolgozót, ha adatkezelési tevékenysége megsértette e rendelet rendelkezéseit;*
- c) *utasítja az adatkezelőt vagy az adatfeldolgozót, hogy teljesítse az érintettnek az e rendelet szerinti jogai gyakorlására vonatkozó kérelmét;*
- d) *utasítja az adatkezelőt vagy az adatfeldolgozót, hogy adatkezelési műveleteit – adott esetben meghatározott módon és meghatározott időn belül – hozza összhangba e rendelet rendelkezéseivel;*
- e) *utasítja az adatkezelőt, hogy tájékoztassa az érintettet az adatvédelmi incidensről;*
- f) *átmenetileg vagy véglegesen korlátozza az adatkezelést, ideértve az adatkezelés megtiltását is;*
- g) *a 16., 17., illetve a 18. cikkben foglaltaknak megfelelően elrendeli a személyes adatok helyesbítését, vagy törlését, illetve az adatkezelés korlátozását, valamint a 17. cikk (2) bekezdésének és a 19. cikknek megfelelően elrendeli azon címzettek erről való értesítését, akikkel vagy amelyekkel a személyes adatokat közölték;*
- h) *visszavonja a tanúsítványt vagy utasítja a tanúsító szervezetet a 42. és a 43. cikknek megfelelően kiadott tanúsítvány visszavonására, vagy utasítja a tanúsító szervezetet, hogy ne adja ki a tanúsítványt, ha a tanúsítás feltételei nem vagy már nem teljesülnek;*
- i) *a 83. cikknek megfelelően közigazgatási bírságot szab ki, az adott eset körülményeitől függően az e bekezdésben említett intézkedéseken túlmenően vagy azok helyett; és*
- j) *elrendeli a harmadik országbeli címzett vagy nemzetközi szervezet felé irányuló adatáramlás felfüggesztését.*

A kérdés tehát az, hogy alkalmazható-e, illetve, ha igen, akkor mely esetekben alkalmazható intézkedés önmagában? Azaz a 83. cikk (4) és (5) bekezdéseiben a „kell” szót úgy kell-e értelmezni, hogy

- a bírságot kötelező a meghatározott összeg tartományban kiszabni,
- vagy pedig úgy hogy, amennyiben a bírságot szabnak ki, úgy azt a meghatározott összeghatárban kell kiszabni

Ennek megértéséhez meg kell vizsgálnunk az adatvédelmi rendelet fentebb idézet 58. cikk (2) bekezdés g) pontját, valamint a 83. cikk (5) bekezdés b) pontját.

A jogszabály helyeket megvizsgálva azonnal feltűnik, hogy a jogalkotó az 58. cikkbéli intézkedés mellé azonnal egy 83. cikk (5) bekezdésbeli magasabb összegű bírságot társít, noha lenne lehetőség a 83. cikk (4) bekezdés szerinti alacsonyabb összegű bírság kiszabására is.

Az pedig nem logikus, ha egy olyan vagylagos szabályt állapítanak meg, mely szerint a Hatóság

1. intézkedést, vagy
2. intézkedést és magasabb összegű bírságot, vagy
3. a 58. cikk (2) bekezdés i) pontja szerint önállóan magasabb összegű bírságot szab ki

mivel ez ellentmond a fokozatosság elvének, emellett a bírság önálló kiszabása az érintett sérelmét még nem orvosolná, tehát bírság kiszabásának ellenére a jogsértő állapot fennmaradna.

A fentiek alapján a tehát az 58. § (2) bekezdésének rendelkezéseit úgy kell értelmezni, hogy azok az a) és b) pontok kivételével az érintett sérelmének orvoslására szolgálnak. Ezen intézkedéseket az érintett jogainak reparációja érdekében minden esetben alkalmazni kell, vagyis nem kerülhet sor arra, hogy generális/speciális elemként csak bírságot szabnak ki. Ebből is következően tehát, mindazokban az esetekben, ahol az adatvédelmi rendelet 83. cikke közigazgatási bírság kiszabását is előírja, ott az intézkedés mellett közigazgatási bírságot is ki kell szabni. Önállóan közigazgatási bírságot kiszabni pedig csak akkor lehet, ha az érintett jogai még nem sérültek, vagy a jogsérelmet már kijavították. Természetesen a közigazgatási bírság mértékénél figyelembe kell venni a rendelet 83. cikk (2) bekezdése szerinti körülményeket.

Önállóan figyelmeztetés (intézkedés) alkalmazására pedig csak olyan esetekben van lehetőség, ha nem áll fenn olyan körülmény, amely a rendelet 83. cikk (4)-(5) bekezdései, illetve az azokhoz kapcsolódó szabályok eredményeképpen az eset a kötelező bírság kiszabás körébe tartozna.

Első alkalommal is kötelező bírságolás esetkörei

Az adatvédelmi rendelet olyan esetköröket is meghatároz, amikor már első alkalommal is kötelező a közigazgatási bírság kiszabása. Ezek azok a területek, amelyekben a fentiek miatt hazai jogszabályi könnyítésre sem fog sor kerülni.

Az első alkalommal is kötelezően közigazgatási bírsággal sújtandó esetköröket az adatvédelmi rendelet 83. cikk (4) és (5) bekezdése, illetve az onnan hivatkozott további jogszabályhelyek határozzák meg.

Alacsonyabb összegű közigazgatási bírság (első alkalommal is kötelezően kiszabandó)

10.000.000 € és a világszintű árbevétel 2%-a, közül a magasabb, mint maximum:

- az adatkezelő és az adatfeldolgozó tekintetében a 8., a 11., a 25-39., a 42. és a 43. cikkben meghatározott kötelezettségek:
- Az adatvédelmi rendelet gyermekek hozzájárulására vonatkozó szabályainak megsértése [8. cikk]
- Az adatkezelés céljához nem szükséges az érintettek azonosítása, de az adatkezelő mégis azonosítja az érintettet, vagy azonosítás esetén nem biztosítja az érintett számára a hozzáféréshez, tájékoztatáshoz való jogot, panasz jogot, kérelmezés, tiltakozás jogát, nem ad információt az adat forrásáról, a profilalkotás tényéről, logikájáról, az adatkezelés hatásairól, nem biztosítja a helyesbítés törlés jogát, az adatkezeléshez korlátozásához való jogot, adathordozhatósághoz való jogot. [11. cikk és az alapján a 15-20 cikkek]

- Nem biztosítja természetes személy szabadságainak megóvása érdekében szükséges technikai intézkedéseket [25. cikk]
- Közös adatkezelés szabályainak megsértése [26. cikk]
- Az adatkezelő nem biztosítja az az adatkezelés személyi és tárgyi feltételeit [27. cikk]
- Az adatfeldolgozó nem biztosítja az az adatkezelés személyi és tárgyi feltételeit [28. cikk]
- Megszegi az adatkezelési tevékenységek nyilvántartására vonatkozó szabályokat [30. cikk]
- Megszegi a Hatósággal való együttműködési kötelezettségét [31. cikk]
- Nem biztosít a kezelt adatok jellegének az adatkezelés módjának és a technika állásának megfelelő erősségű szervezési és technikai védelmet [32. cikk]
- Az adatvédelmi incidens bejelentési kötelezettségének a Hatóság felé nem tesz eleget [33. cikk]
- Az adatvédelmi incidens bejelentési kötelezettségének az érintettek felé nem tesz eleget [34. cikk]
- Az adatvédelmi hatásvizsgálatot a rendeletnek megfelelően nem végezte el [35. cikk]
- Megsértette az előzetes konzultációra vonatkozó szabályokat [36. cikk]
- Megsértette az adatvédelmi tisztviselő kijelölésére vonatkozó szabályokat [37. cikk]
- Megsértette az adatvédelmi tisztviselő foglalkoztatására és feladataira vonatkozó szabályokat [38-39. cikk]

Magasabb összegű közigazgatási bírság (első alkalommal is kötelezően kiszabandó)

20.000.000 € és a világszintű árbevétel 4%-a, közül a magasabb, mint maximum:

- az adatkezelés elvei – ideértve a hozzájárulás feltételeit – az 5., 6., 7. és 9. cikknek megfelelően;
- jogszerűség, tisztességes eljárás és átláthatóság követelményeinek megsértése [5. cikk (1) a)]
- célhoz kötött adatkezelés követelményének megsértése [5. cikk (1) b)]
- színtelt adatkezelési cél, amely nem alkalmas, vagy túlhaladja a cél elérése érdekében szükséges mértéket [5. cikk (1) c)]
- a kezelt adatok nem pontosak, naprakészek, vagy cél szempontjából nem pontos adatokat nem törölték [5. cikk (1) d)]
- az adatokat azon túl is tárolják, hogy jogszerű adatkezelési cél már megvalósult [5. cikk (1) e)]
- az adatokat védő technikai és szervezési intézkedések nem elégségesek az adatok jogosulatlan hozzáféréseinek megakadályozása, elvesztése, megsemmisülése, károsodása megelőzéséhez. [5. cikk (1) f)]
- az adatkezelő nem képes arra, hogy a fentieknek való megfelelést bizonyítsa, vagyis nem térképezte fel az adatvagyonát, nem végzett kockázatelemzést, intézkedései, nem alátámasztott elemzéseken alapulnak (például csak „szabályzatokat gyártott”) [5. cikk (2)]
- Nincs megfelelő jogcím, az adatkezelés az alábbiak egyikének sem felel meg
  - o Az érintett önkéntes! hozzájárulását adta az adatkezeléshez [6. cikk (1) a)]
  - o Az érintett kérte az adatkezelést [6. cikk (1) b)]
  - o Az érintett szerződő fél [6. cikk (1) b)]
  - o Jogszabályi kötelezettség teljesítése [6. cikk (1) c)]
  - o A természetes személy létfontosságú érdeke [6. cikk (1) d)]
  - o Közhatalmi jogosítvány gyakorlása [6. cikk (1) e)]
  - o Harmadik fél elsőbbséget élvező érdeke [6. cikk (1) f)]
- Az érintett hozzájárulása nem önkéntes. Például alárendeltségi, hatalmi viszony áll fenn [7. cikk.]
- Az adatkezelő megsérti az adatok különleges kategóriáira vonatkozó adatkezelési szabályokat (egészségügyi adatok, politikai vélemény, etnikai származás, vallási, világnézeti meggyőződésre, szakszervezeti tagságra vonatkozó, biometrikus adatok, szexuális életre, irányultságra vonatkozó adatok) [9. cikk]
- Jogorvoslati kötelezettség megszegése, pld. kapcsolatfelvételi út indokolatlan kizárása, indokolatlan késedelem, a tájékoztatás indokolatlan díjfizetéshez kötése [12. cikk]
- Az érintett korlátozása jogainak gyakorlásában [12. cikk]

- Hiányzó vagy hiányos tájékoztatás pld. adatkezelő elérhetőségei, adatvédelmi tisztviselő személyéről, adatkezelés céljáról, jogalapjáról, adattovábbításról, adatkezelés időtartamáról, a megőrzés szempontjairól, helyesbítés, törlés, tiltakozás módjairól, a felügyeleti hatóság elérhetőségéről, személyes adatok forrásáról [13.-14 cikk]
- Személyes adatok érintett számára történő hozzáférhetőségével kapcsolatos szabályok megszegése [15. cikk]
- Helyesbítéshez való jog biztosításának megszegése [16. cikk]
- Törléshez való jog biztosításának megszegése [17. cikk]
- Az adatkezelés korlátozásához való jog biztosításának megszegése [18. cikk]
- A személyes adatok helyesbítéséhez vagy törléséhez, illetve az adatkezelés korlátozásához kapcsolódó értesítési kötelezettség megszegése [19. cikk]
- Az adathordozhatósághoz való jog megszegése [20. cikk]
- A tiltakozáshoz való jog biztosításának megszegése [21. cikk]
- Az automatizált döntéshozattal és profilalkotással kapcsolatos szabályok megszegése [22. cikk]
- Harmadik országok irányában történő adatáramlás szabályainak megszegése [44-49. cikk]
- A tagállami jogban meghatározott további adatkezelési szabályok megszegése [IX. fejezet]
- A felügyeleti hatóság személyes adatokhoz és az adatkezelési eljárások való hozzáféréseinek megtagadása [83. cikk (5) e)]
- Ha korábban már egyszer a Hatóság „figyelmeztetést” alkalmazott a fentiek szerint, ilyenkor a második esetben már a magasabb összegű közigazgatási bírságot tartományból kell a bírságot kiszabni [83. cikk (6)]

Összefoglalás

A fentiek alapján jól látható, hogy a bírságotól egy jóval szélesebb kört fed le, mint azok az esetek, amikor a Hatóságnak lehetősége lenne arra, hogy figyelmeztetést alkalmazzon, továbbá az is kiderül a jogszabály szövegeket olvasva, hogy az Infotövény várható közelgő módosítása az Európai Unió rendeletétől nem tér el, azzal teljesen összhangban van, a könnyítés csupán látszólagos, és inkább a Hatóságnak szóló nyomatékos figyelem felhívásnak tekinthető, mintsem az adatvédelmi rendeletről való eltérésnek

Ennek a cikknek kizárólagos célja a tárgybeli kérdések áttekintése, összefoglalása, valamint a téma tudományos célú elemzése. A mű a cikk írásakor hatályos jogszabályi környezetben alapul, továbbá semmiképpen sem tekinthető jogi tanácsnak vagy jogi véleménynek. Egyedi ügyvel kapcsolatos jogi kérdésekkel kérjük, hogy forduljanak bizalommal munkatársainkhoz az iroda@sgn.hu címen.

***

A szerző dr. Fulajtár Pál, LL.M. mérnök, jogász. Több mint 20 éves tapasztalattal rendelkezik az információbiztonság és az adatvédelem területén. Megelőzően Magyar Tudományos Akadémia Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézetében szerzett gyakorlatot, ezt követően csaknem két évtizedig töltött be vezető beosztást különböző hazai és multinacionális vállalkozásoknál.